

วิธีวิทยาการวิจัยเชิงผสม ทาง สังคมศาสตร์

ฉบับ เทคนิคภาคปฏิบัติจริงด้านรัฐประศาสนศาสตร์

Mixed Research Methodology
in Social Science : Practical Techniques in
Public Administration

ปรับปรุงครั้งที่ 3

(พ.ศ. 2567)

ดร. พุทธิสรรค์ สุกธิไชยเมธี

วิธีวิทยาการวิจัยเชิงผสมทางสังคมศาสตร์: ฉบับ เทคนิคภาคปฏิบัติจริงด้านรัฐประศาสนศาสตร์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

พฤทธิสรรค์ สุทธิไชยเมธี

วิธีวิทยาการวิจัยเชิงผสมทางสังคมศาสตร์: ฉบับเทคนิคภาคปฏิบัติจริงด้านรัฐประศาสนศาสตร์.-- พิมพ์ครั้งที่ 3.-- ปทุมธานี : [ม.ป.พ.], 2567. 305 หน้า. 1. วิจัย. I. ชื่อเรื่อง.

ISBN 978-616-612-139-1

ราคา 375 บาท

พิมพ์ครั้งที่ 3

ปีที่พิมพ์ : 2567

ผู้แต่ง : ดร.พฤทธิสรรค์ สุทธิไชยเมธี

ผู้ประเมินคุณภาพงานหนังสือ (Peer reviewers) :

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี

รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์

รองศาสตราจารย์ ดร. พภัสสรณ์ วรภัทร์ธีระกุล

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2565 (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ.2558

ผู้จัดจำหน่าย ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

Call center (จัดส่งทั่วประเทศ) โทร 0-2255-4433

<http://www.chulabook.com> facebook page: Chulabook

chulabookcourse.com คอร์สเรียนออนไลน์ เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา

Apps: CU-ebook store

คำนำ

หนังสือเรื่อง **วิธีวิทยาการวิจัยเชิงผสมทางสังคมศาสตร์ ฉบับเทคนิคการปฏิบัติจริงด้านรัฐประศาสนศาสตร์** เล่มนี้ได้ปรับปรุงเป็นครั้งที่ 3 (พ.ศ. 2567) เรียบเรียงขึ้นจากการสังสมประสบการณ์การเรียนรู้และการทำวิจัยของผู้เขียน ประกอบกับแนวคิดทฤษฎีการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เหมาะสำหรับนิสิต นักศึกษาในระดับปริญญาโท และเอก โดยเฉพาะในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ และผู้สนใจและผู้เริ่มต้นทำการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินการทำวิจัย ประกอบด้วย 6 บท เริ่มตั้งแต่บทที่ 1-6 ซึ่งในหนังสือนี้จะแสดงรายละเอียดในลักษณะตัวอย่างการวิจัยจริง เพื่อให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจตามได้ โดยผู้เขียนมุ่งหวังเพื่อให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจในข้อเท็จจริงอย่างแท้จริง โดยหนังสือเล่มนี้ได้สังเกตเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งแตกต่างจากเล่มอื่นๆ ในอดีต (gab) กล่าวคือ หากอธิบายแต่ทฤษฎีไปเรื่อยๆ จะไม่ได้ช่วยให้ผู้ที่ศึกษาได้เห็นข้อมูลเชิงประจักษ์ และทำให้ความเข้าใจได้ไม่เพียงพอ หรือไม่สามารถมองภาพได้อย่างชัดเจน ผู้เขียนจึงได้ใช้หลักการสอนด้วยตัวอย่างและอธิบายเทคนิคต่างๆ จากตัวอย่างวิจัยจริง พร้อมแสดงให้เห็นแนวคิด เทคนิคการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ซึ่งในการสอนหนังสือที่ผ่านมาของผู้เขียนได้สอนนิสิต นักศึกษา ในลักษณะดังกล่าว และเป็นผลดีอย่างมากเมื่อเทียบกับสอนเฉพาะทฤษฎีแล้วให้เขาเหล่านั้นไปปฏิบัติเอง ประกอบกับตัวอย่างต่างๆ นั้นสามารถใช้เป็นแนวทางสำคัญในการทำการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ได้อย่างถูกต้อง และช่วยให้เกิดองค์ความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ต่อไป ทั้งนี้ จากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผ่านมาได้พบปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัย ทั้งผู้เริ่มต้นในการทำการวิจัยที่ยังมีความเข้าใจไม่ถูกต้องหรือมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการทำวิจัย และผู้วิจัยที่ยังขาดองค์ความรู้ที่แท้จริงต่อการสร้างสรรค์งานวิจัย จึงทำให้งานวิจัยที่ได้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันโดยขาดการสร้างสรรค์อย่างแท้จริง ดังนั้น ผู้เขียนจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างองค์ความรู้ในการดำเนินการวิจัยให้แก่ผู้ที่สนใจศึกษา และเป็นแนวทางสำหรับการทำวิจัยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืน และเป็นแนวทางเพื่อเผยแพร่งานวิจัยสู่ระดับชาติและนานาชาติต่อไป

ด้วยความปรารถนาดี

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทที่ 1 สารว่าด้วยการเขียน “บทนำ”	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	4
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย	19
1.3 คำถามการวิจัย	22
1.4 การตั้งสมมติฐาน	23
1.5 การกำหนดขอบเขตการวิจัย	25
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	30
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	33
บทที่ 2 สารว่าด้วยการเขียน “บททวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง”	35
2.1 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	35
2.2 แนวทางในการทบทวนวรรณกรรม	36
2.3 การกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย	89
2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย	95
บทที่ 3 สารว่าด้วยการเขียน “วิธีการดำเนินการวิจัย”	107
3.1 สารควรรู้เกี่ยวกับประเภทของการวิจัย	107
3.2 หลักการเลือกและสุ่มตัวอย่าง	116
3.3 เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย	118

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย.....	137.
3.5 สถิติเบื้องต้นที่จำเป็นเพื่อการวิจัย.....	153.
บทที่ 4 สาระว่าด้วยการเขียน “ผลการวิเคราะห์ข้อมูล”	173.
4.1 การแสดงผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย.....	173.
4.2 แนวทางการอธิบายผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยและ หลักการอธิบายตามค่าสถิติ.....	233.
4.3 ปัญหาการแสดงผลการวิเคราะห์ปลอม.....	235.
4.4 ปัญหาการสรุปสมมติฐานผิดพลาด.....	240.
บทที่ 5 สาระว่าด้วยการเขียน “การสรุปและอภิปรายผล”	241.
5.1 สรุปผลการวิเคราะห์.....	241.
5.2 การอภิปรายผลการวิเคราะห์.....	242.
5.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....	255.
บทที่ 6 ส่วนเสริมความรู้ “ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ”	259.
6.1 การสร้างและทดสอบทฤษฎีด้วยงานวิจัยเชิงคุณภาพ.....	259.
6.2 วิธีการเก็บข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	266.
6.3 ประชากรเป้าหมายตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	270.
บรรณานุกรม	273.
ดัชนีเรื่อง	285.

1

สาระว่าด้วยการเขียน “บทนำ”

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างสมบูรณ์ จนสามารถมองเห็นภาพการวิจัยในอนาคตได้อย่างชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงที่สุดการวิจัย และได้ศึกษาเรื่องวิธีการดำเนินการวิจัยโดยถ่องแท้แล้ว ในขั้นตอนต่อไปนี้เป็นหน้าที่ของผู้วิจัยจะเริ่มลงมือเขียนการวิจัยและเริ่มทำวิจัยอย่างแท้จริงด้วยตนเองแล้ว ซึ่งผู้วิจัยจะต้องเริ่มจากส่วนแรกของการวิจัย คือ “บทนำ” อย่างไรก็ตาม ขอเน้นย้ำว่า “บทนำ” ที่อยู่ในบทที่ 1 ของงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์นั้น หากผู้วิจัยยังไม่ได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาวิธีการดำเนินการวิจัยมาก่อนก็จะไม่สามารถมาเขียน “บทนำ” ได้อย่างถูกต้องหรือสมบูรณ์ได้เลย เนื่องจากไม่สามารถมองเห็นวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการวิจัยหรือวิธีดำเนินการเพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ให้เกิดขึ้นได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจำเป็นต้องจะต้องกลับไปทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและวิธีการดำเนินการวิจัยให้ถี่ถ้วนทุกทิศทางความคิดก่อนแล้วค่อยมาดำเนินการในส่วน ของบทนำ ในลำดับถัดไป

เนื้อหาในบทที่ 1 นี้ จะกล่าวถึง “บทนำ” ซึ่งอยู่ในบทที่ 1 ของงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ในประเทศไทย นอกจากนี้ทางผู้เขียนขอเสนอองค์ความรู้เล็กน้อยในการกำหนดชื่อเรื่องวิจัย และแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการดำเนินการวิจัยในลำดับก่อนจะเข้าเนื้อหาที่ว่าด้วย “บทนำ” เพื่อให้ผู้วิจัยได้ชัดเจนในการทำการวิจัยต่อไป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การตั้งชื่อเรื่องการวิจัย ถือว่าเป็นส่วนสำคัญลำดับแรกของการวิจัยที่นักวิจัยทั้งหลายมุ่งหวังอยากรู้ ทั้งนี้ขอให้ทราบว่าสิ่งที่อยากรู้ดังกล่าวนี้ขอให้เป็นแค่โครงร่างโดยคร่าวๆ ก่อนจะดำเนินการวิจัยเท่านั้น เนื่องจากเวลาดำเนินการวิจัยไปสักระยะหนึ่ง หรือเสร็จสิ้นการวิจัยแล้ว อาจจะมีการเปลี่ยนแปลง แก้ไข (revises) ให้เข้ากับบริบทของการวิจัย (context) ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่นักวิจัยทั่วโลกต่างพบเจอในเรื่องนี้ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องปกติที่มีการเปลี่ยนแปลงชื่อเรื่องการวิจัย แต่ทั้งนี้ขอให้ให้นักวิจัยทุกท่านได้ลองฝึกตั้งชื่อเรื่องการวิจัยและมืองค์ความรู้ในการตั้งชื่อเรื่องการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินการวิจัยให้เสร็จสมบูรณ์ต่อไป โดยจะต้องมืองค์ประกอบสำคัญในการตั้งชื่อเรื่องการวิจัยที่

จำเป็นอย่างยิ่งคือ ต้องมี **“ตัวแปรเป้าหมาย”** คือตัวแปรที่ผู้วิจัยใคร่อยากทราบ ใคร่ต้องการหาคำตอบ และเป็นตัวแปรที่เกิดปัญหาการวิจัยในครั้งนี้ ส่วนตัวแปรอื่นๆ หรือองค์ประกอบอื่นๆ เรื่องสำคัญรองซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ บางครั้งงานวิจัยอาจจะมีเพื่อขยายความให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นก็ได้ แต่ทั้งนี้ขอให้อยู่ภายใต้ข้อจำกัดที่ว่าด้วย ควรสั้น กระชับ เข้าใจง่าย และไม่สับสนเข้าใจตรงกันได้ทุกๆ คน ซึ่งไม่ควรเกิน 15-20 คำ ตัวอย่างการตั้งชื่อการวิจัย ดังนี้

- ประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ กรณีเมืองพัทยา
- ความสำเร็จในการจัดการของธุรกิจโอท็อปในยุคดิจิทัล
- มาตรการทางกฎหมายในเชิงรุกในการควบคุมมลพิษทางอากาศของประเทศ
ไทย
- ทิศทางการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับของไทยประเทศไทยไปตลาดโลก
- วิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบสำหรับสินค้าส่งออกของไทยไป
ตลาดโลกเทียบกับประเทศคู่แข่งสำคัญ
- ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจชิ้นส่วนเครื่องคอมพิวเตอร์ใน
ประเทศไทย
- ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารองค์กรภาครัฐ
- เปรียบเทียบประสิทธิภาพของมาตรการเชิงรุกด้านกฎหมายปกครองของ
ประเทศไทยกับยุโรป
- แนวทางการกำหนดกฎเกณฑ์ข้อบังคับในกฎหมายสิ่งแวดล้อม เพื่อการ
จัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

กรณีของการตั้งชื่อเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบพิเศษ กรณีเมืองพัทยา ขอบิยายคร่าวๆ ดังนี้ ผู้วิจัยมีเป้าหมายต้องการศึกษาหรือแก้ปัญหาการวิจัยด้านประสิทธิภาพการบริหารองค์กร โดยการมุ่งศึกษาหาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ กรณีเมืองพัทยา นั่นเอง ดังนั้น การตั้งชื่อเรื่องทั้งหมดในการวิจัยทางสังคมศาสตร์จะสามารถแบ่งตัวแปรสำหรับการตั้งชื่อเรื่องได้เป็น 2 ด้านคือ 1) ด้านตัวแปรเป้าหมายหรือตัวแปรถูกกระทำ 2) ตัวแปรผู้กระทำ เท่านั้น กล่าวโดยสรุปคือ การทำการวิจัยทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นการวิจัยประเภทใด ลักษณะใดๆ ก็ตาม ในทางสังคมศาสตร์ จะมีตัวแปรแค่ 2 ด้านนี้เท่านั้น ส่วนกระบวนการดำเนินการวิจัยจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับเทคนิคและการแสวงหาคำตอบของการวิจัยนั้นๆ ได้แก่ 1) การวิจัยประเภททางเดียว (one-way side) ที่ต้องมีตัวแปรตาม (dependent variable) เป็นตัวแปรเป้าหมาย กับตัวแปรอิสระ (independent variable) ที่เป็นตัวแปรผู้กระทำ และ 2) การวิจัยแบบสองทาง (two-way side) หรือบางครั้งเราจะเรียกว่าการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ/การวิจัย

เชิงเหตุผล (causal analysis) เป็นการวิจัยประเภทที่ต้องมีตัวแปรแฝงภายใน (internal latent variable) ที่เป็นตัวแปรเป้าหมายหรือตัวแปรผู้ถูกกระทำและบางครั้งก็เป็นตัวแปรผู้กระทำในตัวเองก็ได้ กับตัวแปรแฝงภายนอก (exogenous latent variable) ที่เป็นตัวแปรกระทำ จึงขอให้ผู้วิจัยมือใหม่ไม่ต้องกังวลเรื่องการวิจัย ขอให้ท่านยึดถือว่าตัวแปรเป้าหมายของท่านคืออะไร ส่วนตัวแปรที่เหลือคือตัวแปรกระทำ ซึ่งจะทำให้ตัวแปรเป้าหมายเกิดการเปลี่ยนแปลงเท่านั้นเอง ส่วนรายละเอียดจะได้กล่าวถึงให้เข้าใจละเอียดอีกครั้งในการเสนอเรื่อง กรอบแนวคิดการวิจัยต่อไป

สำหรับตัวอย่างการตั้งชื่อเรื่องการวิจัยในข้างต้นทุกเรื่องต้องมีตัวแปรเป้าหมาย (สิ่งที่ขีดเส้นใต้และทำตัวหนาไว้) ซึ่งเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับทุกๆ งานวิจัย เพราะเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยมองว่านั่นคือปัญหาการวิจัยและผู้วิจัยต้องการแก้ปัญหาการวิจัยนั้น สำหรับบางงานวิจัยจะนำชื่อตัวแปรเชิงสาเหตุ (causal factors) รวมด้วยก็ได้ แต่ต้องไม่ให้ยาวเกินไปจนยืดเยื้อเกินสมควร

ดังนั้น ข้อดีของการที่เรามีชื่อเรื่องการวิจัยฉบับโครงร่าง (draft) จะทำให้เราสามารถมีแนวทางในการวิจัยได้และทำให้การทบทวนสิ่งที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ขอให้ผู้วิจัยพึงระวังไว้เสมอว่า ชื่อเรื่องอาจจะปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลง ได้เพื่อให้เข้ากับบริบทและความเหมาะสมอย่างแท้จริง แต่ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของปัญหาการวิจัยที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาตั้งแต่ต้น ไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงจนกระทั่งทำให้เป็นการศึกษาปัญหาวิจัยชิ้นใหม่ เพราะจะทำให้ผลเสียจะตามมามากกว่าสิ่งที่ควรจะเป็น

หมายเหตุ: การตั้งชื่อเรื่องการวิจัยในตัวอย่างข้างต้นนั้น สามารถใช้ได้กับงานวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) งานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) หรืองานวิจัยเชิงผสม (mixed method research) ก็ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยบางท่านอาจจะเพิ่มเติมให้แลดูครอบคลุมมากยิ่งขึ้นได้ เช่น อาจจะเพิ่มเติมคำว่า “รูปแบบ” “แนวทาง” และ “การวิเคราะห์” ไว้หน้างานวิจัยนั้นๆ ก็สามารถทำได้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้สำหรับการใช้คำว่า “รูปแบบ” ไว้หน้าชื่อเรื่องการวิจัยขอให้ระวังไว้เสมอว่างานวิจัยของท่านได้มีการศึกษาแล้วได้มาซึ่ง “รูปแบบ” มาจากวิจัยดังกล่าวจริงๆ หรือไม่หากไม่ได้จริงๆ ก็ไม่ควรใช้หรือหลีกเลี่ยงคำนี้

ลำดับต่อไปนี้จะกล่าวถึงส่วนสำคัญต่างๆ ในบทที่ 1 ของวิทยานิพนธ์หรืองานวิจัย โดยในหนังสือเล่มนี้จะได้อธิบายในแต่ละหัวข้อต่างๆ โดยมีการแสดงตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้วิจัยได้ปรับใช้ และเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้กับงานวิจัยของผู้วิจัย ดังต่อไปนี้

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในส่วนของบทที่ 1 เมื่อได้กำหนดปัญหาการวิจัยเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำมาเขียนที่มาและความสำคัญของปัญหา ซึ่งจะเป็นการทบทวนและเน้นย้ำอีกครั้ง ถึงปัญหาการวิจัยเป็นอย่างไร โดยจะกล่าวถึงบริบทโดยภาพรวม และบริบทโดยแคบลงมาเพื่อให้เห็นว่าการวิจัยที่เราจะทำขึ้นนี้ จะมีการแก้ปัญหาการวิจัยในส่วนใดบ้าง จะแก้ปัญหาทั้งหมดหรือเฉพาะบางส่วน และปิดท้ายด้วยเหตุผลของการทำวิจัยในครั้งนี้ โดยมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ให้กำหนดหัวข้อในการเขียนเป็น 3 ตอนหรือเรียกว่า **“รูปสามเหลี่ยมหัวกลับ”** ดังนี้

รูปที่ 1.1 รูปสามเหลี่ยมหัวกลับ เพื่อแสดงส่วนประกอบของการเขียนที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

จากรูปที่ 1.1 แสดงแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 เริ่มต้นด้วยการกำหนดปัญหาที่ต้องการวิจัยโดยภาพรวม ส่วนที่กว้างสุดคือ เป็นการกล่าวเกริ่นนำถึงปัญหาโดยรวม เช่น ประเทศไทยมีการกำหนดนโยบาย sustainable development policy มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2542-2565) โดยเน้นส่งเสริมการเติบโตด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้มีการเติบโตไปพร้อมกันและเติบโตได้อย่างยั่งยืนทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เป็นต้น

เทคนิคในการเขียนส่วนนี้ ให้ผู้วิจัยมองภาพรวมโดยทั่วไป ที่มาและมองปัญหาที่เกิดขึ้นในภาพรวม แต่ไม่ต้องเจาะจง แต่พยายามให้การเขียนสามารถเชื่อมโยงถึงปัญหาการวิจัยเพื่อเกริ่นนำให้ส่วนที่สอง สามารถเขียนได้อย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญสิ่งที่เขียนใน

หัวข้อนี้ต้องเป็นหนึ่งในตัวแปรที่อยู่ในกรอบการวิจัย โดยอาจจะกล่าวถึงตัวแปรที่เป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดปัญหาในขั้นต้น ได้แก่ ตัวแปร “เศรษฐกิจ” ซึ่งเป็นตัวแปรหนึ่งในกรอบแนวคิดการวิจัยเท่านั้น (แสดงตัวอย่างกรอบแนวคิดการวิจัย ในรูปที่ 1.2) เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นว่าเมื่อมีการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง แล้วจะเกิดผลกระทบหรือผลเสียในด้านอื่นๆ ในกรอบแนวคิดอย่างไรตามมา

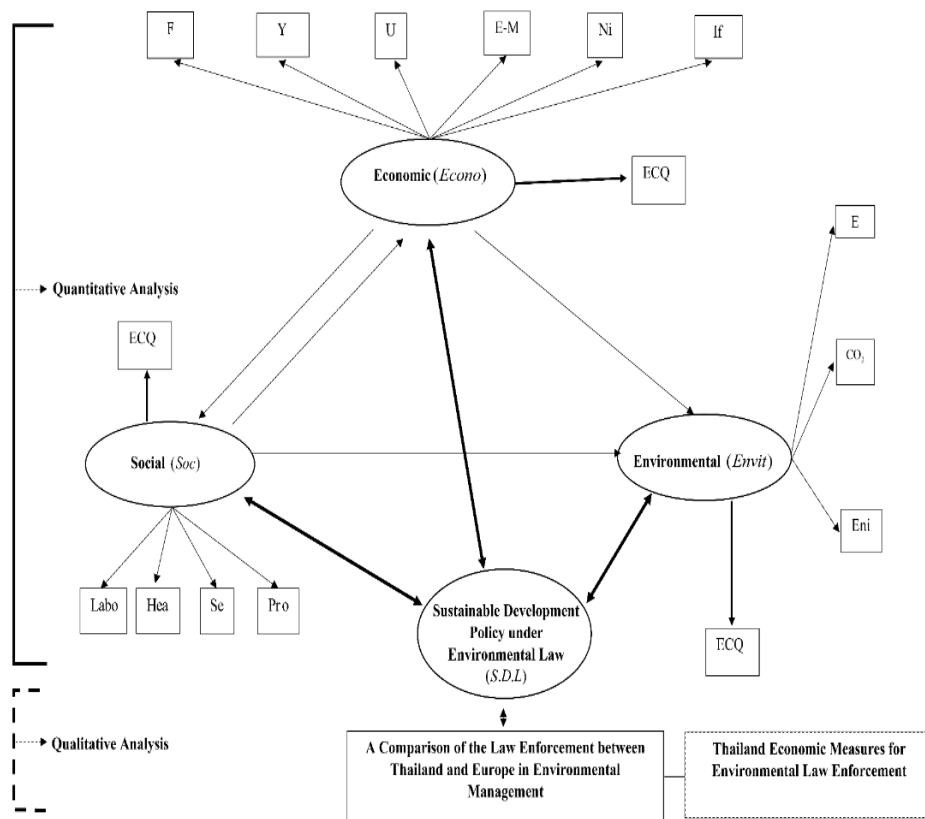
ส่วนที่ 2 เป็นการกล่าวให้แคบลงเพื่อต้องการปัญหาของการวิจัย โดยการเขียนจะต้องเชื่อมโยงกับส่วนที่ 1 เพียงแต่การเขียนจะต้องให้แคบและนำเสนอปัญหาการวิจัยที่ผู้วิจัยมุ่งแก้ปัญหาการวิจัย เช่น จากการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจดังกล่าวข้างต้น เมื่อได้พิจารณาทางด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านสังคม ก็มีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประชากรมีอัตราการการศึกษาที่สูงขึ้น ด้านสุขภาพอนามัยก็มีการเข้าถึงอย่างต่อเนื่อง....., นอกจากนี้ยังพบว่าด้านสิ่งแวดล้อมนั้น มีอัตราการบริโภคที่สูงขึ้น เช่น การบริโภคพลังงาน (energy consumption) มีอัตราที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยอัตราเติบโตแบบก้าวกระโดด, ปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์มีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น ซึ่งในการเขียนในส่วนนี้ผู้วิจัยจะต้องไม่ลืมหลักการ citation ให้ละเอียด รอบคอบ สามารถตรวจสอบได้ และครอบคลุม นอกจากนี้ต้องเป็นข้อมูลที่เป็น information หรือข้อมูลที่เป็นสารสนเทศ มีความน่าเชื่อถือสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลนั้นต้องเป็นข้อมูลที่ update และเป็นเหตุการณ์ปัจจุบันให้มากที่สุด เพื่อความน่าเชื่อถือและเพื่อความถูกต้องเหมาะสมของข้อมูลในการนำมาใช้นั่นเอง ส่วนนี้อาจจะมีหลายย่อหน้าก็ได้ ขึ้นอยู่กับตัวแปรที่ใช้ในกรอบแนวคิดมีกี่ตัวแปร ต้องเขียนให้ครอบคลุมทั้งหมดในกรอบแนวคิดการวิจัย

เทคนิคในการเขียนส่วนนี้ ให้ผู้วิจัยนำตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัยมาเขียน (แสดงตัวอย่างดังรูปที่ 1.2) โดยพยายามหยิบปัญหาที่เป็นเชิงลึกขึ้น อันเป็นปัญหาที่เราจะทําวิจัยในครั้งนี้ และต้องเชื่อมโยงเป็นเรื่องเดียวกันกับส่วนแรกให้มากที่สุด ห้ามไม่ให้เขียนที่ไม่เกี่ยวเนื่องกับส่วนแรกโดยสิ้นเชิง เพราะจะกลายเป็นการวิจัยคนละเรื่องกัน ตามตัวอย่างเช่น เศรษฐกิจที่เติบโตส่งผลกระทบอย่างไรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ตัวอย่างที่ในรูปที่ 1.2 พบว่า มีตัวแปรทั้งหมด 3 ตัวแปร คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การเขียนส่วนนี้ให้หยิบตัวแปรหลักๆ มาเขียนทั้งหมด จนครบถ้วนในกรอบแนวคิด

ส่วนที่ 3 เป็นส่วนสำคัญที่สุด คือ การสรุปให้ได้ว่าเหตุใดจึงทําวิจัยในครั้งนี้ มีปัญหาการวิจัยอย่างไร งานวิจัยที่เรามุ่งหมายในครั้งนี้มีความแตกต่างจากงานวิจัยในอดีตอย่างไร (gab การวิจัย) และสิ่งที่เราทำนี้จะแก้ปัญหาการวิจัยอย่างไร ซึ่งการเขียนในส่วนนี้ได้นั้น ผู้วิจัยต้องมีการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิธีการดำเนินการวิจัยมาเรียบเรียงแล้ว

เทคนิคในการเขียนส่วนนี้ ให้ผู้วิจัยต้องรวบรวมตัวแปรในกรอบแนวคิดมาแสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและงานวิจัยต้องการมาแก้ปัญหาการวิจัยนั้น ตัวอย่างการเขียน

ในส่วนนี้ เช่น ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่ขาดการระวังเรื่องความสามารถในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดความสามารถในการรองรับ (carrying capacity) ซึ่งในอดีตที่ผ่านมายังไม่พบว่ามีการวิจัยใดที่ได้ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว (แสดงให้เห็น gab การวิจัย) นอกจากนี้ยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในประเทศไทย และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงได้มองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้วิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหาร sustainable development เพื่อให้ได้ scenario และเป็นแนวทางเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ให้กับประเทศชาติต่อไป เป็นต้น

รูปที่ 1.2 ตัวอย่างกรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง A Forecasting Model in Managing Future Scenarios to Achieve the Sustainable Development Goals of Thailand's Environmental Law: Enriching the Path Analysis-VARIMA-OV_i Model

จากรูปที่ 1.2 แสดงตัวอย่างกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อแสดงส่วนประกอบของการเขียนที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย โดยเป็นงานวิจัยเชิงผสม ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณนำ และปิดช่องว่างผลการวิจัยด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง A Forecasting Model in Managing Future Scenarios to Achieve the Sustainable

Development Goals of Thailand's Environmental Law: Enriching the Path Analysis-VARIMA-OV_i Model (Sutthichaimethee and Wahab, 2021)

อย่างไรก็ตาม การเขียนที่มาและความสำคัญของปัญหานี้ ไม่ได้มีการกำหนดไว้ตายตัวว่าจะต้องเขียนให้มีความยาวมากน้อยเพียงใด แต่ผู้เขียนจะต้องเขียนให้เหมาะสมกับปัญหาการวิจัยที่เรามุ่งศึกษา และต้องเขียนให้ครอบคลุมตัวแปรทุกตัวในกรอบแนวคิดให้ครบถ้วน และเขียนแบบร้อยเรียง (synthesis) ซึ่งต้องไม่ใช่การตัดแปะจากแหล่งข้อมูลใด แต่ต้องมาจากการสังเคราะห์จากผู้เขียนเองเท่านั้น โดยนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ จากหลายๆ แหล่ง พร้อมทั้งมีการอ้างอิงอย่างละเอียด ทั้งนี้ขอยกตัวอย่างการเขียนที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1.1 งานวิจัยเรื่อง A Forecasting Model in Managing Future Scenarios to Achieve the Sustainable Development Goals of Thailand's Environmental Law: Enriching the Path Analysis-VARIMA-OV_i Model. (Sutthichaimethee and Wahab, 2021)

การเขียนที่มาและความสำคัญของปัญหา ขอให้เอากรอบแนวคิดในรูป 1.2 มาพิจารณาประกอบการเขียนอีกครั้งจะได้เข้าใจและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

Thailand has consistently implemented a sustainable development goals from the past (1995) to the present (2019). The Thai government's main objective is to boost the growth and development in three main aspects; economic growth, social growth and environmental growth, under the public policy framework of Thailand. The key national strategy for growth is to develop these aspects simultaneously yet continuously bring in efficient operation for Thailand in order to become a developed nation like many countries in Europe and America (The World Bank: Energy Use (Kg of Oil Equivalent Per Capita) Home Page, 2020) Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC), 2020). The Thai government operation is carried out proactively and passively, and to achieve future sustainability. The operation ranges in different terms; namely short-term national development plan (1-5 years), medium-term national development plan (6 -1 0 years), and long-term national development plan (11-20 years). This operation consistently continues till

present (NESDC, 2020). The Thai government focuses on promoting economic growth at first to continuously provide revenue for Thailand (NESDC, 2020 National Statistic Office Ministry of Information and Communication Technology, 2020) with a number of measures, including the promotion of foreign investment by reducing taxes while maintaining the confidence of foreign investors, the impose of fees reduction in all sectors to attract customers from major competing countries of Thailand, and the focus to increase production (National Statistic Office Ministry of Information and Communication Technology, 2020). In addition, there are proactive measures to encourage tourists around the world for continuous visit to Thailand as to bring in revenue for the country. This is done via participating in bilateral agreements with key trading partners to attract foreign tourists to visit as many as possible, especially tourists from China (NESDC, 2020). Thailand emphasizes on exports to increase market share and international market exposure while stays competitive with strong product pricing and increased export volumes. In addition, Thailand supports local entrepreneurs and manufacturers to growingly increase their export capabilities and provides them with low interest rates borrowing as to increase their operational flexibility with low tax rates. Furthermore, Thailand tends to lower imports volumes in order to boost self-production while keeping foreign investment positive to complement with the imports (The World Bank: Energy Use (Kg of Oil Equivalent Per Capita) Home Page, 2020). Interestingly, the Thai government also accelerates the investment projects in all public infrastructures, including a number of national mega projects. To name some, Thailand proceeds with the construction of electric trains for larger transportation coverage, and the construction of roads and highways (National Statistic Office Ministry of Information and Communication Technology, 2020).

เทคนิคสังเกต ในย่อหน้าแรกผู้เขียนได้ทำสัญลักษณ์ขีดเส้นใต้ไว้เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีการกล่าวโดยภาพรวม มีการอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลที่เป็นสารสนเทศ มีการ citation ที่ละเอียด มีการเขียนโดยการสังเคราะห์ (synthesis) โดยไม่ได้หยิบจากแหล่งข้อมูลใดๆ มาวาง แต่มีการเขียนจากหลายๆ แหล่งข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์อีกครั้ง

หลังจากนั้นผู้เขียนได้เขียนโดยเริ่มจากตัวต้นเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการวิจัยในครั้งนี้ขึ้น คือ ตัวแปรด้านเศรษฐกิจนั่นเอง (เป็นตัวแปรที่อยู่ในกรอบแนวคิดในรูปที่ 1.2) กล่าวคือ การที่รัฐบาลเร่งส่งเสริมการเติบโตทางด้าน “เศรษฐกิจ” ในทุกๆ ด้าน ย่อมส่งผลกระทบต่อด้านอื่น ๆ ทั้งทางด้านบวกและด้านลบตามมา สำหรับผลกระทบด้านบวกคือ ทำให้ตัวแปรด้านสังคมมีการเติบโตขึ้นในลักษณะแปรผันในทิศทางเดียวกัน แสดงได้ดังย่อหน้าต่อมาดังต่อไปนี้

As for the policy implementation to boost social growth, the Thai government has stipulated a number of policies and measures, as well as followed strict evaluations in various aspects. The policies and measures may include the promotion of employment by continuously reducing unemployment rate (NESDC, 2020). The Thai government monitors education system and ensures full coverage of it throughout the country. Besides, the Thai government is closely monitoring the well-being of people via Health and Illness control measure. At the same time, strict implementation and monitoring of social security policies are put in place (The World Bank: Energy Use (Kg of Oil Equivalent Per Capita) Home Page, 2020) National Statistic Office Ministry of Information and Communication Technology, 2020). Furthermore, the policy of consumer protection is closely monitored and followed up (National Statistic Office Ministry of Information and Communication Technology, 2020).

เทคนิคสังเกต ในย่อหน้าที่สองนี้ ผู้เขียนพยายามชี้ให้เห็นว่า เมื่อเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลกระทบต่อตัวแปรด้าน “สังคม” ให้มีการเปลี่ยนแปลงตาม (แสดงตามรูปที่ 1.1) บางครั้งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจจะไม่ใช้การเปลี่ยนแปลงในทางบวกเสมอไปได้ ผู้ควรจึงควรยึดตามแนวทางที่ได้วิเคราะห์มา และสิ่งสำคัญพยายามเชื่อมโยงให้เห็นว่า สิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการที่ตัวแปรด้านเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลง และตัวแปรด้านสังคมเปลี่ยนแปลงจะส่งผลต่อตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมอย่างไร **นี่คือหัวใจสำคัญของการวิจัยในครั้งนี้** แสดงดังย่อหน้าต่อไปนี้

In fact, the Thai government has focused and emphasized both economic growth and social development since the past (1990) up to the present (2019), and they are believed to have effective implementation. This fact can be proven from the increment of gross domestic production (GDP) at a constant rate every year (The World Bank: Energy Use (Kg of Oil Equivalent Per Capita) Home Page, 2020 NESDC, 2020). The continuing economic growth is also seen to improve social growth, which results in standardized social quality of people throughout the country (NESDC, 2020). Nevertheless, both economic growth and social growth in Thailand are effectively performing. Yet, the sustainable development goal policy is currently functioning with less efficiency and hardly attaining a sustainability (National Statistic Office Ministry of Information and Communication Technology, 2020). The environmental growth is found to steadily decline since the past (1990) to the present (2020). It is argued that the greenhouse gas is steadily increasing, especially CO₂ emission continuously increases in all sectors. Particularly, the electronic and industrial sector is shown with the highest CO₂ emission at an increasing growth rate of 71.5% (2019/1990) (National Statistic Office Ministry of Information and Communication Technology, 2020 Department of Alternative Energy Development and Efficiency, 2020 Thailand greenhouse gas management organization (public organization), 2020)

However, the implementation of the sustainable development goal policy in Thailand has been ongoing, and Thailand has been giving full cooperation with international partners since 1995 during a summit in Italy. The summit touched on Human and Environment, and Thailand presented an attendance in the summit (Thailand greenhouse gas management organization (public organization), 2020 United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC, Bonn, Germany., 2016). Later, Thailand failed to achieve its target, as it can be seen from the reduction of environmental quality. While Thailand managed to develop economic growth and social growth (National Statistic Office Ministry of Information and Communication Technology, 2020 Pollution Control Department Ministry of Natural Resources and Environment. Enhancement and

Conservation of National Environmental Quality Act, B.E. 2535., 2020 Pollution Control Department Ministry of Natural Resources and Environment. Navigation of Thai Waterways Act, B.E. 2546., 2020 Pollution Control Department Ministry of Natural Resources and Environment. Principle 4: In order to achieve sustainable development, environmental protection shall constitute an integral part of the development process and cannot be considered in isolation from it, 2020). One of the main reasons contributing to this failure is due to the absence of management tool for effective policy implementation. Considering the past management tool, it did not account validity and BLUE quality, and used the estimated outcome for national planning. This application would cause a model spuriousness resulting in the mismanagement of Thailand. Nonetheless, this study manages to realize this gap and weakness, resulting in the development of the proposed forecasting tool for Thailand. It is developed to create efficiency and effectiveness in policy management of Thailand. As of this study, it has reviewed the relevant studies and researches from existing literature and models available locally and internationally. This revision aims to create comprehensive understanding of problems and possible guidance for this particular study and future research.

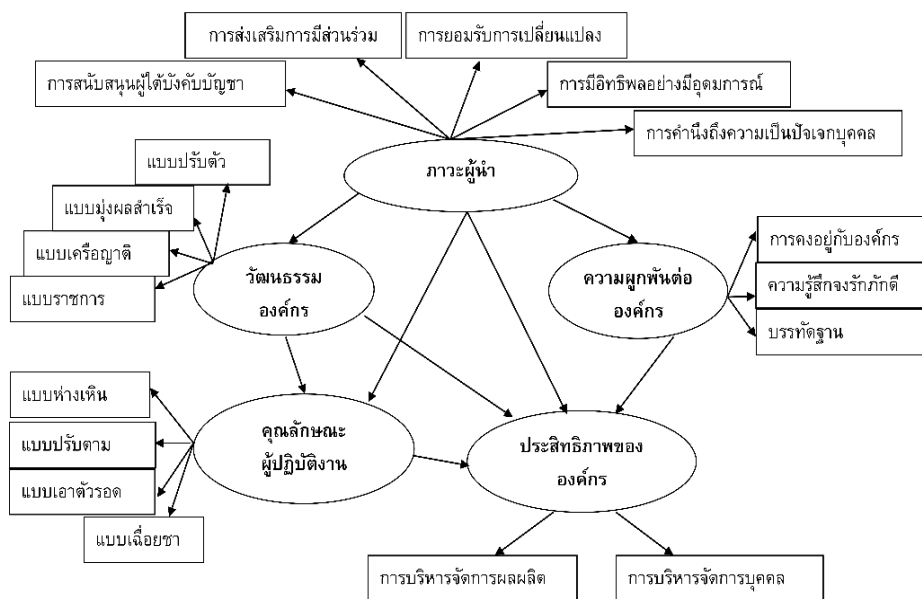
เทคนิคสังเกต ในย่อหน้าสุดท้ายเป็นการเขียนให้เห็นว่ามีปัญหาเกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบาย sustainable development ของประเทศไทย และมี gab การวิจัยคือ ที่ผ่านมามีการวิเคราะห์ในลักษณะดังกล่าว ส่วนแบบจำลองที่ผ่านมานั้น จะเป็นการวิเคราะห์เพียงใช้แบบจำลองพื้นฐานเท่านั้น ซึ่งผลเสียของการใช้แบบจำลองดังกล่าว คือ ทำให้ไม่สามารถค้นพบข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง งานวิจัยนี้จึงมองเห็นจุดอ่อนของแบบจำลองที่ผ่านมา งานวิจัยนี้จึงพยายามสร้างแบบจำลองในงานวิจัยนี้ขึ้นเพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความถูกต้อง และไม่ใช่ว่าผลการวิจัยแบบปลอม (spurious) อันจะเป็นผลประโยชน์ให้กับประเทศชาติต่อไป

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยอาจจะเจอบางงานวิจัยได้มีการเขียนข้อความการวิจัยเป็นข้อๆ ขอให้ท่านทราบไว้ว่า ข้อปัญหาที่เขียนเป็นข้อๆ ก็คือการหยิบหัวข้อ “ที่มาและความสำคัญของปัญหา” มาเขียนเป็นรายข้อนั่นเอง สรุปแล้วไม่ว่าจะเป็นการเขียนปัญหา

การวิจัยเป็นรายชื่อหรือเขียนเป็นส่วน “ที่มาและความสำคัญของปัญหา” จะเหมือนกันทุกประการและต้องไม่แตกต่างกัน แต่เพื่อให้ผู้เขียนได้เขียนได้ง่ายขึ้น จึงใช้ลักษณะการเขียนโดยนำหัวข้อ “วัตถุประสงค์ของการวิจัย” มาสร้างเป็นคำถามการวิจัยในแต่ละข้อนั่นเอง เพื่อชี้ให้เห็นว่า หากมีปัญหการวิจัยใด งานวิจัยนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาตามวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อนั่นเอง แต่ขอให้ท่านเข้าใจไว้เสมอว่าต้องมีปัญหการวิจัยเกิดขึ้นก่อนแล้วจึงเกิดวัตถุประสงค์การวิจัยตามมา กล่าวโดยสรุปคือ วัตถุประสงค์การวิจัยเกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหการวิจัยและต้องเกิดขึ้นตามมาจากปัญหการวิจัยเกิดขึ้นเสมอ (Boccia and Sarnacchiaro, 2014; Baumgartnar et al, 1996; Enders, 2010; Glesne, 2015; Grewal et al, 2004; Hair et al, 2010; Lim and Melville, 2019; Miles, 1994; Ryu and Mehta, 2017; Strauss et al, 1998; สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555)

ตัวอย่างที่ 1.2 งานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร ความผูกพันต่อองค์กร และคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรในนิคมอุตสาหกรรมอัญธานี (วรศนันท์ ศรีเอกบุญรอด และพฤตธรรมสรรค์ สุทธิไชยเมธี, 2561)

สำหรับ ชื่อเรื่องวิจัยดังกล่าว พบว่า ผู้วิจัยมีตัวแปรเป้าหมายคือ “ประสิทธิภาพขององค์กรในนิคมอุตสาหกรรมอัญธานี” โดยชื่อเรื่องการวิจัยมีตัวแปรเชิงสาเหตุปรากฏบนชื่อเรื่องการวิจัย ได้แก่ “ภาวะผู้นำ” “วัฒนธรรมองค์กร” “ความผูกพันต่อองค์กร” และ “คุณลักษณะผู้ปฏิบัติงาน” ซึ่งการเขียนที่มาและความสำคัญของปัญหา ขอให้เอากรอบแนวคิดในรูป 1.3 มาพิจารณาประกอบการเขียนอีกครั้งจะได้เข้าใจและชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

รูปที่ 1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่องภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร ความผูกพันต่อองค์กร และคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรในนิคมอุตสาหกรรมอู่ธานี

จากรูปที่ 1.3 เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยสามารถนำมาประกอบการเขียน “ที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย” ได้ต่อไปนี้

สภาพการดำเนินธุรกิจทุกประเภทในปัจจุบันต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง นวัตกรรมใหม่ๆ ของวิทยาการและเทคโนโลยี ตลอดจนการเปิดเสรีทางการค้าในทุกภูมิภาคและการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย จนทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ส่งผลให้องค์กรดังกล่าวจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์และโครงสร้างองค์กร เพื่อให้องค์กรของตนสามารถแข่งขันกับคู่แข่งและสามารถอยู่รอดเติบโตต่อไปในอนาคต

ท่ามกลางสถานการณ์เปลี่ยนแปลงดังกล่าว การดำเนินงานขององค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนจะต้องเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการ ทุกองค์กรจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ตลอดจนมีการกำหนดกลยุทธ์องค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในแต่ละองค์กรประกอบด้วยกลุ่มคนที่มาทำงานร่วมกันและกลุ่มคนนี้จะมี ความแตกต่างกันหลายด้านแต่จะมีความต้องการเป้าหมายการทำงานให้ประสบ

ความสำเร็จ ซึ่งการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ขององค์กรจำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย

อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันทำงานในองค์กรนั้น ผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำจึงมีหน้าที่ในการประสานความร่วมมือระหว่างบุคลากรฝ่ายต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันในการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ในการบริหารจัดการองค์กรจะต้องอาศัยทรัพยากรในการดำเนินการ 7 ประการ (7m's) ได้แก่ คน (man) เงิน (money) วัสดุ (material) วิธีการจัดการ (method/management) เครื่องมือเครื่องจักร (machine) การตลาด (marketing) และขวัญกำลังใจ (moral) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2552) แต่ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จและการอยู่รอดขององค์กร คือ ผู้นำและบุคลากรในองค์กร เนื่องจากเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนและนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ “ผู้นำ” เป็นบุคคลในกลุ่มที่ได้รับมอบหมายให้กำกับและประสานงานให้กิจกรรมของกลุ่มมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้นำอาจจะเป็นผู้ที่อาจได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งหรือเป็นผู้ที่แสดงตัวเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในกลุ่มเพื่อที่จะกำกับและประสานงานที่จะนำไปสู่เป้าหมายด้วยพลังของกลุ่มเป็นผู้ตัดสินใจเป็นผู้ออกคำสั่งเป็นผู้จัดปัญหาการโต้แย้งภายในกลุ่ม ผู้นำเป็นบุคคลที่สามารถชักจูง หรือชักนำบุคคลอื่นๆ ให้ปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในการบริหารหน่วยงานหรือองค์กร ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐบาลหรือเอกชน ปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานภายในองค์กร คือ การมีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารที่จะสามารถนำพาองค์กรให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่ปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันได้ (House, 1971) ภาวะผู้นำเปรียบเสมือนอาวุธประจำกายของผู้บริหารและผู้นำที่เป็นนักบริหารมืออาชีพที่จะสามารถสร้างอำนาจชักนำ และมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นตัวชี้วัดการนำของผู้บริหารที่ได้ชื่อว่ามีอาชีพคือผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของงานภาวะผู้นำ จึงเป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของงาน จำเป็นต้องมีบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหาร ซึ่งเรียกว่า หัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชา (Superior) หัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชา นับว่ามีความสำคัญในฐานะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในการบริหารให้ประสบความสำเร็จ “หัวหน้า” ซึ่งบางครั้งก็เรียกว่าผู้บริหารหรือผู้นำ แต่ละคนจะมีความสำคัญต่อหน่วยงาน เพราะความสำเร็จของการบริหารที่ส่งผลไปสู่ความสำเร็จขององค์กรจะขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำที่จะใช้ศักยภาพที่มีใช้ทรัพยากรทางการบริหาร ได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการให้ประสบความสำเร็จได้อย่างไรความสามารถของผู้นำในการใช้ทรัพยากรบุคคลมาร่วมทำงานด้วยกันจนสำเร็จจะเกิดจากภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารและต่อตัวผู้บริหาร เพราะภาวะผู้นำจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จของหน่วยงาน งานจะดำเนินไปด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ย่อมขึ้นอยู่กับทักษะและศิลปะในการบริหารงานของผู้นำ ทักษะและศิลปะที่ใช้ในการบริหารงาน คือ ภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำจึงเป็นอีกบทบาทหนึ่งในหลายๆ หน้าที่ของผู้บริหาร เป็นกระบวนการของการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของผู้นำและผู้ตาม ในการนำองค์กรไปสู่ทิศทางที่กำหนดร่วมกันระหว่างบังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานและต่อตัวผู้บริหารเอง เป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จของหน่วยงาน เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้สามารถสร้างให้เกิดขึ้นในบุคคลได้ และเป็นศิลปะในการบริหารงานอย่างหนึ่งของผู้บริหารที่ต้องมีการพัฒนาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ภาวะผู้นำของผู้นำจึงเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ การพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าควรเริ่มต้นที่การสร้างภาวะผู้นำให้เกิดกับผู้นำผู้บริหารในฐานะเป็นผู้นำองค์กร จะต้องสร้างความร่วมมือร่วมกันในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน นั่นคือ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำ (Leader) และต้องมีความเป็นผู้นำ หรือภาวะผู้นำ (Leadership) (พินิจ โคตรการ, 2559)

องค์กรที่ประสบความสำเร็จนั้น ส่วนหนึ่งมาจากผู้บริหารที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำจึงเป็นบทบาทหนึ่งของผู้บริหารที่เป็นเครื่องมือและปัจจัยสำคัญที่โดดเด่นในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของพนักงานในองค์กร ด้วยการชักจูง (Persuasion) การจูงใจ (Motivation) เปลี่ยนแปลงค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร (Corporate Values and Culture) เพื่อให้พนักงานปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตามลำดับ (สุภาวดี ขุนทองจันทร์, 2555) ผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำขององค์กรนั้นจะต้องเป็นผู้นำที่มีภาระหน้าที่ในการประสานความร่วมมือเป็นอย่างดี ระหว่างบุคลากรในองค์กรทุกฝ่าย หากพิจารณาถึงผลงานขององค์กร ผู้นำที่ไม่มีความสามารถย่อมเป็นผู้ทำลายขวัญกำลังใจในการทำงานของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร องค์กรขาดประสิทธิภาพ ในขณะที่ผู้นำที่มีความสามารถจะเกิดการบริหารจัดการองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งกระตุ้นแรงจูงใจ สร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้เกิดแก่ผู้ปฏิบัติงาน และกลุ่มผู้ปฏิบัติงานให้กลายเป็นกลุ่มงานที่มีประสิทธิภาพ และเป็นปัจจัยกระตุ้นให้องค์กรประสบความสำเร็จในการดำเนินงานได้ (ชัยฤทธิ์ ทองรอด, 2550) ซึ่งผู้นำในการทำงานนั้นมีหลายรูปแบบ เช่น ผู้นำแบบชี้แนะหรือผู้นำแบบบงการ (Directive Leaders) ผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive Leaders) ผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leaders) และผู้นำแบบมุ่งเน้นความสำเร็จ (Achievement Oriented Leaders) (Likert) ซึ่งการเป็นผู้นำที่เป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความพอใจ จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานด้วยความเต็มใจและส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้

มีผลงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ทั้งในหน่วยงานราชการ องค์กรธุรกิจ และอุตสาหกรรม ได้อยอมรับว่า ภาวะผู้นำมีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร

วัฒนธรรมองค์กร เป็นอีกปัจจัยที่ช่วยสร้างแนวทางให้องค์กรสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมภายนอกและบูรณาการองค์ประกอบต่างๆในองค์กร เพื่อให้้องค์กรมีเสถียรภาพ อยู่รอดได้ และมีประสิทธิภาพ (พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต, 2552) นักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศส่วนใหญ่ยอมรับว่า วัฒนธรรมองค์กรเป็นสิ่งที่ทุกคนในองค์กรยึดถือปฏิบัติ ถ้าองค์กรใดมีวัฒนธรรมองค์กรที่แข็งแกร่งก็จะทำให้ประสิทธิภาพขององค์กรมีเพิ่มขึ้น (Denison, 1990; Kotter and Haskett, 1992; Knapp, 1998) วัฒนธรรมองค์กรเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้้องค์กรเกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Scholz, 1978; พงษ์เทพ จันทสุวรรณ, 2553) เนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรเป็นหัวใจของการทำงาน เป็นสิ่งหลอมรวมค่านิยมหลักที่จะส่งผลไปสู่โครงสร้างองค์กรและการออกแบบงานต่างๆตลอดจนแบบแผนการประพฤติกรรมของสมาชิกในองค์กร วัฒนธรรมองค์กรยังเป็นการแสดงถึงการร่วมรับรู้และความชัดเจนให้เห็นบรรทัดฐานของการปฏิบัติงาน และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร (Arroba and Kim, 1992) จนกลายเป็นเครื่องมือหล่อหลอมพฤติกรรมของบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ(Owens, 1995) วัฒนธรรมองค์กรมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของทุกองค์กร โดยเป็นพื้นฐานของความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร วัฒนธรรมองค์กรเป็นความเชื่อมั่นที่ฝังลึกและเปลี่ยนแปลงยาก วัฒนธรรมองค์กรเป็นเครื่องช่วยเพิ่มประสิทธิผลให้องค์กรและเป็นแนวทางที่จะนำความเป็นเลิศมาสู่องค์กร เป็นเอกลักษณ์องค์กรที่สมาชิกในองค์กรทุกคนรับรู้และยึดถือปฏิบัติร่วมกัน วัฒนธรรมองค์กรมีช่วยเสริมสร้างความผูกพันให้กับบุคลากรและกระตุ้นให้เกิดการยอมรับและผูกพันองค์กร (ชยาธิศ กัญหา, 2550)

ความผูกพันต่อองค์กรเป็นสิ่งที่ผู้บริหารและนักวิชาการให้ความสำคัญ เพราะความผูกพันต่อองค์กรสามารถใช้ทำนายอัตราการเข้าออกจางานได้ดีกว่าความพึงพอใจในงาน และเป็นตัวเชื่อมประสานระหว่างความต้องการของบุคคลและเป้าหมายขององค์กร และความผูกพันต่อองค์กรยังเป็นตัวบ่งชี้ที่ดีถึงควมมีประสิทธิภาพขององค์กร ความผูกพันต่อองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานที่มีความผูกพันต่อองค์กรสูง จะมีความยินดีที่จะอุทิศแรงกายแรงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด และทำงานได้ดีกว่าผู้ที่มีความผูกพันต่อองค์กรน้อยหรือไม่มี ความผูกพันต่อองค์กรเลย การที่บุคลากรจะเกิดความผูกพันได้นั้น ก็ต่อเมื่อของบุคลากรในองค์กรนั้นได้รับการตอบสนองจากองค์กร อันเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะพยายามสร้างเจตคติที่ดีต่อองค์กร เพื่อให้สมาชิกขององค์กรคงอยู่กับองค์กรอย่างมีคุณค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร (รังสรรค์ อ้วนวิจิตร, 2554)

สำหรับ ผู้ตาม หรือผู้ปฏิบัติงาน นั้น หมายถึง บุคคลที่แสดงบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ขององค์กร และยังเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อ

ความสำเร็จของผู้นำและองค์กร (Kelly, 1988) ผู้ตามเป็นที่ได้รับการยอมรับว่า เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและองค์กร และเป็นผู้ที่ช่วยอำนวยความสะดวกและสนับสนุนผู้นำในการปฏิบัติงานให้กับองค์กร (Dixon and Westbrook, 2003) โดยทั่วไป ผู้ปฏิบัติงานจะเป็นผู้ที่แสดงบทบาทช่วยเหลือ รับคำสั่ง และรับมอบหมายงานจากผู้นำ หรือผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ มีความรับผิดชอบในงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน และคอยช่วยเหลือสนับสนุนผู้นำ โดยผู้ปฏิบัติงานจะต้องปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย (บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร, 2551 และ วรางคณา กาญจนพาที, 2556)

ทุกองค์กรต้องการให้ผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ในองค์กรมีประสิทธิภาพ เพราะประสิทธิภาพขององค์กรเป็นหัวใจหลักขององค์กร ซึ่งองค์กรที่มีประสิทธิภาพจะเกิดจากผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน เป็นผู้นำ มีกระบวนการปฏิบัติงานและการบริหารที่ชัดเจน มีการพัฒนางานให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ มีสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศในการทำงานที่เอื้ออำนวยให้บุคลากรมีแรงจูงใจ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และมีความยึดมั่นในองค์กร (บัณฑิต ผังนิรันดร์, 2550) ซึ่งจากผลการศึกษาของ Katz & Kahn (1978) ที่ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยพบว่า ส่วนประกอบสำคัญของประสิทธิผล ประสิทธิภาพขององค์กร ถ้าหากวัดจากปัจจัยนำเข้ามาเปรียบเทียบกับผลผลิตที่ได้ จะทำให้การวัดประสิทธิภาพคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง นั่นคือ การบรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งการที่จะบรรลุเป้าหมายขององค์กรจะต้องมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมีช่วยเสริมสร้างการทำงาน เช่น การพัฒนาความรู้ความสามารถ การฝึกอบรมสร้างประสบการณ์ ความผูกพันต่อองค์กร ปัจจัยดังกล่าวล้วนมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในองค์กร

นิคมอุตสาหกรรมอัญธานี เป็นศูนย์อภัยภูมิและเครื่องประดับของประเทศไทย เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2533 จากความสำเร็จของโครงการทำให้มีผู้ประกอบการในกิจการอัญมณีและเครื่องประดับมากกว่า 145 บริษัท มีแรงงานมากกว่า 20,000 คน เมื่อปี พ.ศ.2551 ได้รับการสนับสนุนจากการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ได้ทำโครงการ Gemopolis Free Zone ซึ่งเป็น Free Zone แห่งแรกและแห่งเดียวในกรุงเทพฯ ที่สามารถประกอบกิจการได้หลากหลาย ได้แก่ อัญมณีและเครื่องประดับ นาฬิกา ไอที โทรคมนาคม อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ทางการแพทย์ เลนส์ แว่นตา เครื่องเขียน กีฬา ของเด็กเล่น โดยปราศจากภาระภาษี จึงเป็นเสมือน Free Port แห่งเดียวในประเทศไทย สินค้าที่ผลิตจากนิคมอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศต่างๆ ทั่วโลกทั้งในแถบเอเชีย ออสเตรเลีย ยุโรป อเมริกา และตะวันออกกลาง

ผลประกอบการทางธุรกิจและความคุ้มค่าจึงเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของหลายองค์กร ซึ่งมีผลการศึกษาวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษา เช่น 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ดัง

ผลการวิจัยของชัยฤทธิ์ ทองรอด (2550) ที่พบว่า ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิผลของผู้นำและความสามารถในการแข่งขัน ผลการวิจัยของ เบญจวรรณ ขุนดี (2557) ที่พบว่า ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของพนักงานในระดับมาก และผลการวิจัยของ วรางคณา กาญจนพาที (2556) ที่พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และประสิทธิผลองค์กร มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก 2) วัฒนธรรมองค์กร ดังผลการวิจัยของ อัจฉนา กาญจนพิบูลย์ (2553) ที่พบว่า วัฒนธรรมองค์กรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์กร และ Cameron and Ettington (1988) ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรในองค์กรทั่วไปพบว่า มีการโยกความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของวัฒนธรรมองค์กรกับการมีประสิทธิภาพความสัมพันธ์ 3) ความผูกพันต่อองค์กร จากผลการวิจัยของ กิจโกศิน เกษมทรัพย์ (2557) ที่พบว่า ความผูกพันต่อองค์กร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร และ แพตมา कुमार แรม (Padmakumar Ram. 2011) พบว่า คุณลักษณะของงาน รางวัลและผลตอบแทน การสนับสนุนขององค์กร การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา ความยุติธรรมภายในองค์กร มีผลต่อผลการทำงานของบุคลากร และ 4) คุณลักษณะผู้ปฏิบัติงาน ดังผลการวิจัยของ วรางคณา กาญจนพาที (2554) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์กร และภาวะผู้ตามมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์กร

ด้วยเหตุที่ประสิทธิภาพขององค์กรเป็นสิ่งสำคัญหรือถือว่าเป็นหัวใจขององค์กร โดยอาจมีหลายปัจจัยที่ทำให้องค์กรเกิดประสิทธิภาพ เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กรที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา คุณลักษณะของผู้ปฏิบัติงาน ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ในองค์กรต่างๆ จะมีความแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามเป้าหมายของทุกองค์กรก็คือ ประสิทธิภาพ นอกจากนี้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมา การศึกษาในลักษณะดังกล่าวมีอยู่น้อยมากและการศึกษาที่ผ่านมาไม่ได้มองในด้านปัจจัยเชิงสาเหตุเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรและปรับปรุงให้การปฏิบัติงานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเป็นไปตามกระบวนการต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ในแผนงาน และใช้ความสามารถที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อองค์กรสูงสุด

สำหรับตัวอย่างที่ 1.2 เป็นแนวทางเพื่อตัวเพื่อเป็นแนวทางในการสำหรับการการเขียน “ที่มาและความสำคัญของปัญหา” ขั้นตอนต่อไปขอให้ฝึกการเขียน “วัตถุประสงค์การวิจัย” ดังต่อไปนี้

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้ เนื่องจากเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยและเป็นการกำหนดทิศทางการวิจัย

การกำหนดวัตถุประสงค์ คือ การกำหนดให้ชัดเจนว่า ผู้วิจัยจะต้องดำเนินการวิจัยอย่างไรเพื่อแก้ปัญหาการวิจัยให้ครบถ้วน การกำหนด “วัตถุประสงค์ในการวิจัย” ควรเขียนเป็นรายชื่อ เพื่อให้ตอบโจทย์ปัญหาการวิจัยให้ครบถ้วน โดยมีแนวทางในการตั้งวัตถุประสงค์ 2 ประเภท ดังนี้

1) การตั้งวัตถุประสงค์การวิจัย กรณีการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative researchers) จะต้องตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อต้องการทราบว่า “ขนาดเท่าใด”

2) การตั้งวัตถุประสงค์การวิจัย กรณีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative researchers) จะต้องตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อต้องการทราบว่า “ลักษณะอย่างไร”

ดังนั้น หากการวิจัยแบบผสม (mixed method research) จะแบ่งวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นรายชื่อตั้งแต่ 2 ข้อขึ้นไป เพื่อผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

ตัวอย่างที่ 1.3 วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร ความผูกพันต่อองค์กร และคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรในนิคมอุตสาหกรรมอัญธานี (วรศรินทร์ ศรีเอกบุญรอด และพลฤทธิ์สรรค์ สุทธิไชยเมธี, 2561) เป็นงานวิจัยเชิงผสมด้านบริหารธุรกิจ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพได้ดังนี้

1) เพื่อวิเคราะห์ระดับความสำคัญของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน ในนิคมอุตสาหกรรมอัญธานี

2) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน ในนิคมอุตสาหกรรมอัญธานี

3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน ในนิคมอุตสาหกรรมอัญธานี

เทคนิคสังเกต จากการตั้งวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยมุ่งศึกษางานวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ วัตถุประสงค์ข้อ 1 และ 2 สำหรับการตั้งวัตถุประสงค์ในข้อที่ 3 เป็นการตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยในเชิงคุณภาพ นอกจากนี้สำหรับการตั้งวัตถุประสงค์ในข้อ 3 นั้น ผู้วิจัยอาจจะใช้คำว่า “รูปแบบ” ก็ได้ แต่ต้องแน่ใจว่างานวิจัยของท่านเป็นการหา “รูปแบบ” อย่างแท้จริง ซึ่งหากไม่ใช่การหารูปแบบก็อย่าใส่ไปในวัตถุประสงค์โดยเด็ดขาด

สิ่งที่นักวิจัยพึงระมัดระวังให้มากที่สุดคือ การตั้งวัตถุประสงค์นั้นไม่ได้จำกัดจำนวนข้อ ไม่ว่าการวิจัยนั้นจะเป็นระดับปริญญาโท ปริญญาเอก หรืองานวิจัยอื่นๆ แต่ที่สำคัญคือ เมื่อผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์จำนวนกี่ข้อก็ตามจะต้องวิเคราะห์และตอบวัตถุประสงค์ให้ครบถ้วนทุกข้อ

ตัวอย่างที่ 1.4 การวิจัยเรื่อง The efficiency of the sustainable development policy for energy consumption under environmental law in Thailand: Adapting the SEM-Varimax model. (Sutthichaimethee and Naluang, 2019). งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงผสม สาขาวิชากฎหมาย สามารถเขียนวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) To establish a causal factor model for sustainable development policy in energy consumption under environmental law in Thailand.
- 2) To analyze the direction impact of the model and evaluate the future trends of policy efficiency in sustainable development for the next seventeen years (2020-2036).
- 3) To examine future environmental management using quantitative and qualitative methods laid upon the environmental laws for sustainability.

ตัวอย่างที่ 1.5 งานวิจัยเรื่อง A relationship of causal factors in the economic, social, and environmental aspects affecting the implementation of sustainability policy in Thailand: Enriching the path analysis based on a GMM model. (Sutthichaimethee and Dockthaisong, 2018) เป็นงานวิจัยเชิงผสม สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ สามารถเขียนวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

- 1) To establish a causal factor model for Sustainable Development Policy in Thailand.
- 2) To analyze both direct and indirect relationships of economic, social, and environmental factors.
- 3) To evaluate the future trend of the policy efficiency in Sustainable Development for the next twenty years (2019-2038)

ตัวอย่างที่ 1.6 งานวิจัยเรื่อง The efficiency of long-term forecasting model on final energy consumption in Thailand's petroleum industries sector: Enriching the LT-ARIMAXS model under a sustainability policy. (Sutthichaimethee and Kubaha, 2018) เป็นงานวิจัยเชิงผสม สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์/การจัดการ สามารถเขียนวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1) To predict the amount of final energy consumption based on the causal factor relationships in the Petroleum industries sector of Thailand during the period from 2018 to 2037. Here, we deployed the time series data of the period 1990–2017.

2) To forecast industrial CO₂ emissions from 2018 to 2029. Here, we deployed the time series data of the period 1990–2017.

ตัวอย่างที่ 1.7 งานวิจัยเรื่อง บุพปัจจัยของกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างภาคใต้ตอนบนในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC). (เสกสรรค์ รียาพันธ์ และ พงษ์สรรค์ สุทธิไชยเมธี, 2561) เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ สาขาวิชา บริหารธุรกิจ สามารถเขียนวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1) เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของบุพปัจจัยของกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างภาคใต้ตอนบนในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของบุพปัจจัยของกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างภาคใต้ตอนบนและการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติของธุรกิจ

เทคนิคสังเกต การเขียนวัตถุประสงค์ ต้องเขียนให้สอดคล้องและครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย (conceptual framework) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงผสมจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ครบถ้วนทั้งในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ สิ่งที่ผู้วิจัยจะต้องกระทำโดยเคร่งครัดคือ เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์มาแล้วจะต้องทำการวิจัยให้ครบถ้วนทุกข้อที่กำหนดขึ้นมา และไม่ควรวิเคราะห์เกินกว่าวัตถุประสงค์ เนื่องจากวัตถุประสงค์คือสิ่งสำคัญ หรือเข็มทิศที่กำหนดทิศทางว่าจะดำเนินการวิจัยอย่างไรนั่นเอง ทั้งนี้ หากกำหนดวัตถุประสงค์ที่มีจำนวนข้อมากจนเกินไปแต่ไม่สามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ครบถ้วนทุกข้อ แสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยขาดองค์ความรู้ที่แท้จริงสำหรับการวิจัยและส่งผลให้ผลการวิจัยขาดความน่าเชื่อถือได้

1.3 คำถามการวิจัย

“คำถามการวิจัย” อาจจะเป็นหัวข้อหนึ่งในงานวิจัย โดยคำถามการวิจัยแท้จริงแล้วนั้น คือ ส่วนที่เราได้เขียนไว้ในส่วนแรกที่อยู่ในหัวข้อ “ที่มาและความสำคัญของปัญหา” แล้วนั้น ทั้งนี้หากนำมาเขียนเป็นหัวข้อคำถามการวิจัยอีกครั้ง ซึ่งผู้วิจัยสามารถตั้งคำถามการวิจัยเป็นรายข้อ โดยการนำแต่ละข้อของวัตถุประสงค์มาแปลงให้เป็นข้อคำถามทั้งในการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ อย่างไรก็ตามขอให้ผู้วิจัยพึงระวัง คือ ความซ้ำซ้อนที่อาจจะเกิดขึ้นเนื่องจากการเขียนคำถามการวิจัยไว้ในส่วนที่เป็น “ที่มาและความสำคัญของปัญหา” ไว้แล้ว (Ryu and Mehta, 2017; Strauss et al, 1998; สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555)

ตัวอย่างที่ 1.8 งานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร ความผูกพันต่อองค์กร และคุณลักษณะผู้ปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรในนิคมอุตสาหกรรมอัญธานี (วิรัตน์ ศรีเอกบุญรอด และพทธรสรรค์ สุทธิไชยเมธี, 2561) เป็นงานวิจัยเชิงผสมด้านบริหารธุรกิจ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพได้ดังนี้

- 1) เพื่อวิเคราะห์ระดับความสำคัญของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน ในนิคมอุตสาหกรรมอัญธานี
- 2) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน ในนิคมอุตสาหกรรมอัญธานี
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน ในนิคมอุตสาหกรรมอัญธานี

เทคนิคสังเกต จากวัตถุประสงค์ในตัวอย่าง 1.8 ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถนำวัตถุประสงค์รายข้อมาเขียนเป็น “คำถามการวิจัย” เป็นรายข้อ ตามรายข้อของ “วัตถุประสงค์” ดังนี้

- 1) ระดับความสำคัญของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน ในนิคมอุตสาหกรรมอัญธานี อยู่ในระดับใด (กรณีการวิจัยเชิงปริมาณเท่านั้น)
- 2) อิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน ในนิคมอุตสาหกรรมอัญธานี ด้วยขนาดเท่าใด (กรณีการวิจัยเชิงปริมาณเท่านั้น)
- 3) แนวทางการบริหารองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน ในนิคมอุตสาหกรรมอัญธานี เป็นอย่างไร (กรณีการวิจัยเชิงคุณภาพเท่านั้น)

เทคนิคสังเกตเพิ่มเติม สำหรับการเขียนคำถามการวิจัยนั้น ให้ผู้วิจัยหยิบ “วัตถุประสงค์” มาแปลงเป็น “คำถามการวิจัย” โดยคำนึงถึงว่า แต่ละข้อคำถามนั้นเป็นคำถามการวิจัยเชิงปริมาณหรือการวิจัยเชิงคุณภาพ หากเป็นคำถามการวิจัยเชิงปริมาณให้ใช้คำว่า “ระดับใด/เท่าใด” ต่อท้ายข้อคำถามนั้นๆ เท่านั้น แต่ถ้าคำถามการวิจัยเชิงคุณภาพให้ใช้ว่า “อย่างไร” ต่อท้ายข้อคำถามนั้นๆ เท่านั้น

หลังจากได้คำถามการวิจัยเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อต่อไป คือ การตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1.4 การตั้งสมมติฐาน (hypothesis)

การกำหนดสมมติฐานนั้น อาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ ขึ้นอยู่กับประเภทของงานวิจัยนั้น ๆ หรือขึ้นอยู่กับผู้วิจัยเองว่าจะกำหนดสมมติฐานหรือไม่ หากมีการกำหนดสมมติฐานไว้ในงานวิจัย ก็จะเขียนเป็นรายข้อเหมือนกับการเขียนวัตถุประสงค์ ซึ่งการกำหนดหัวข้อสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยจะต้องเขียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและกรอบแนวคิดการวิจัยเท่านั้น โดยรูปแบบการเขียนสมมติฐานนั้น อาจจะเขียนเป็นสมมติฐานในภาพใหญ่ตามวัตถุประสงค์การวิจัย (Boccia and Sarnacchiaro, 2014; Baumgartnar et al, 1996; Enders, 2010; Glesne, 2015; Grewal et al, 2004; Hair et al, 2010; สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555) หรืออาจจะเขียนแจกแจงในภาพย่อยก็ได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะนิยมเขียนในภาพใหญ่ตามวัตถุประสงค์การวิจัยแต่ละข้อ แสดงดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1.9 การวิจัยเรื่อง The efficiency of the sustainable development policy for energy consumption under environmental law in Thailand: Adapting the SEM-Varimax model. (Sutthichaimethee and Naluang, 2019) สามารถเขียนสมมติฐานได้ ดังนี้

- 1) Each latent variable has both direct and indirect relationships.
- 2) Latent variables have direct and indirect impacts over one another, and they have the same impact on sustainable development policy for energy consumption under environmental law in Thailand with different magnitudes derived from the observed variables.
- 3) Future environmental management using quantitative and qualitative methods based on the environmental laws is appropriate and able to create measures in enforcing the environmental law.